

قانون تاسیس دهیاریهای خودکفا در روستاهای کشور - مصوب ۱۳۷۷/۴/۱۴

ماده واحده: به وزارت کشور اجازه داده می‌شود به منظور اداره امور روستاها، سازمانی به نام دهیاری با توجه به موقعیت محل با درخواست اهالی و به صورت خودکفا با شخصیت حقوقی مستقل در این روستاها تاسیس نماید. این سازمانها نهادهای عمومی غیر دولتی محسوب می‌گردند.

تاسیس دهیاریهای مذکور به هیچ وجه مانع اقدامات و کمکهای دولت در جهت رسیدگی به عمران و آبادی روستاهای مذکور نخواهد شد.

تبصره ۱: آیین نامه نحوه اداره امور و مقررات استخدامی و مالی دهیاریها توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲: اساسنامه و تشکیلات سازمان دهیاریها توسط وزارت کشور با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳: بودجه دهیاریها و اعتبارات مورد نیاز اداره امور روستا با پیشنهاد دهیار به تصویب شورای اسلامی روستا خواهد رسید.

اساسنامه، تشکیلات و سازمان دهیاریها

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۱ بنا به پیشنهاد شماره ۳۷۳۸/۸/۱ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱ وزارت کشور و به استناد تبصره (۲) ماده واحده قانون تاسیس دهیاریهای خودکفا در روستاهای کشور - مصوب ۱۳۷۷ - اساسنامه، تشکیلات و سازمان دهیاریها را به شرح ذیل تصویب نمود:

فصل اول - کلیات

ماده ۱: محدوده خدماتی هر دهیاری به پیشنهاد مشترک دهیار و شورای اسلامی روستا - که در این اساسنامه شورا نامیده می‌شود - و موافقت شورای اسلامی بخش یا جانشین قانونی آنها تعیین می‌شود و پس از کسب نظر از دستگاه‌های فنی ذی ربط و تایید استاندار قابل اجرا است.

تبصره - در صورتی که محدوده قانونی روستا قبلاً به وسیله دستگاه‌های ذی ربط تعیین شده باشد تا تعیین محدوده جدید، محدوده قبلی قابل استناد است.

ماده ۲: دهیاری نهاد عمومی غیر دولتی محسوب می‌شود. دارای شخصیت حقوقی مستقل است و به صورت خودکفا اداره می‌شود.

ماده ۳: هر دهیاری دارای درجه‌ای خواهد بود که با توجه به حجم کار، درآمد، جمعیت و وسعت روستا تعیین و پس از کسب نظر از وزارت جهاد کشاورزی از طریق وزارت کشور ابلاغ می‌شود.

ماده ۴: کلیه مکاتبات دهیاری فقط با امضای شخص دهیار معتبر است.

ماده ۵: دهیار طبق بند (م) ماده (۶۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵ - (که در این اساسنامه، قانون شوراها نامیده می‌شود) برای مدت چهار سال توسط شورا انتخاب و برای صدور حکم به بخشدار معرفی می‌شود و انتخاب مجددی بلامانع است.

تبصره ۱- یک نسخه از حکم دهیار توسط بخشداری به واحد مربوط در استانداری ارسال می‌شود.

تبصره ۲- واحدهای ذی‌ربط در استانداریها مکلفند فهرست اسامی کلیه دهیاران و خلاصه وضعیت آنها را تنظیم و به اداره ذی‌ربط در وزارت کشور ارسال نمایند. همچنین هر گونه تغییر و اصلاحی باید به اداره یاد شده اعلام شود.

ماده ۶: خدمت دهیار در موارد زیر به پایان می‌رسد:

۱- حجر دهیار

۲- از دست دادن هر یک از شرایط احراز سمت دهیار به تشخیص شورا

۳- قبول استعفای دهیار توسط شورا

تبصره: در صورت عدم قبول استعفا از طرف شورا، دهیار می‌تواند بعد از پانزده روز از تاریخ اعلام، استعفای خود را به دفتر بخشداری ارسال کند و شورا موظف است حداکثر قبل از اتمام مدت، دهیار جدید را انتخاب و جهت صدور حکم به بخشدار معرفی نماید.

۴- عزل دهیار با اکثریت آرای اعضای شورا با رعایت آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوط .

۵- عدم حضور در محل خدمت بیشتر از پانزده روز بدون کسب مجوز از رییس شورا یا نداشتن عذر موجه به تشخیص شورا.

ماده ۷: کارکنان دولت، سازمان‌ها و مؤسسات وابسته به دولت، مؤسسات عمومی غیر دولتی و دولتی و سازمان‌های وابسته به آنها می‌توانند به عنوان معذور به خدمت در سمت دهیار انجام وظیفه نمایند و پس از خاتمه دوره خدمت با رعایت مقررات استخدامی مربوط به سازمان محل خدمت اولیه خود بازگردند و مدت معموریت آنها جزء سوابق خدمتی مرتبط آنان محسوب می‌شود؛ چنانچه دهیار از بین مستخدمان وزارتخانه‌ها یا مؤسسات یاد شده انتخاب نشده باشد پس از برکناری یا خاتمه دوره قانونی یا استعفای او، دهیاری، وزارت کشور و سایر مراجع ذی‌ربط در قبال او هیچ گونه تعهد استخدامی نخواهند داشت.

تبصره ۱- هرگاه یکی از کارمندان وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موضوع این ماده برای تصدی دهیاری انتخاب شود و خود او راضی باشد، اداره متبوع کارمند مکلف است با معموریت او موافقت کند.

تبصره ۲- دهیار می‌تواند همزمان با تصدی مسئولیت دهیاری به فعالیت آموزشی خود نیز ادامه دهد.

ماده ۸: در فاصله بین برکناری دهیار یا استعفا یا خاتمه خدمت او، تا انتخاب دهیار جدید که نباید بیش از سه ماه به طول انجامد، یکی از کارکنان دهیاری به انتخاب شورا به عنوان سرپرست دهیاری انجام وظیفه می‌نماید.

ماده ۹: دهیار در زمان تصدی خود، نمی‌تواند رییس یا عضو هیات‌مدیره یا مدیر عامل شرکت‌ها و مؤسساتی باشد که تمام یا قسمتی از حوایج عمومی حوزه دهیاری را تعمین می‌نماید. همچنین دهیار حق ندارد در معاملات و قراردادهایی که یک طرف آن دهیاری است به طور مستقیم ذی‌سهم یا ذی‌نفع باشد.

فصل دوم - وظایف

ماده ۱۰: وظایف تفصیلی دهیار و دهیاری جهت اداره و حفظ توسعه پایدار روستا بر اساس قانون شوراها و با رعایت قوانین و مقررات مربوط به شرح زیر است:

۱- بهبود وضع زیست محیطی روستا.

۲- کمک به شورا در خصوص بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسایی های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و امور رفاهی روستا و تهیه طرح ها و پیشنهادهای اصلاحی و عملی در زمینه های یاد شده و ارایه آن به مسئولان ذی ربط جهت اطلاع و برنامه ریزی و اقدام لازم.

۳- تشویق و ترغیب روستاییان به انجام اقدامات لازم در جهت رعایت سیاست های دولت.

۴- مشارکت و همکاری با شورا در جهت پی گیری اجرای طرح های عمرانی اختصاص یافته به روستا.

۵- همکاری مؤثر با سازمان ثبت احوال در جهت ثبت موالید و متوفیات و تهیه آمار مربوط.

۶- تامین اراضی مورد نیاز مرتبط با اهداف و وظایف دهیاری پس از اخذ مجوز قانونی.

۷- همکاری مؤثر با مسئولان ذی ربط در جهت حفظ و نگهداری منابع طبیعی واقع در محدوده قانونی و حریم روستا.

۸- تشویق و ترغیب روستاییان به توسعه صنایع دستی و اهتمام به ترویج، توسعه و بازاریابی محصولات کشاورزی و دامی روستا.

۹- اجرای مصوبات شورا.

۱۰- همکاری با نیروی انتظامی و ارسال گزارش پیرامون وقوع جرایم و اجرای مقررات خدمت وظیفه عمومی، حفظ نظم عمومی و سعی در حل اختلافات محلی.

۱۱- اعلام فرامین و قوانین دولتی مربوط و پیگیری حسن اجرای آنها.

۱۲- مراقبت، حفظ و نگهداری اموال و تاسیسات عمومی در اختیار دهیاری.

۱۳- همکاری با سازمان ها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم برای ایفای وظایف آنها.

۱۴- مراقبت بر اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تعمیم بهداشت محیط.

۱۵- ارسال گزارش های درخواست شده به شورا در موعد مقرر توسط دهیار.

۱۶- حضور دهیار در زمان و مکان مقرر و پاسخگویی به سؤالات در صورت تقاضای شورا.

۱۷- ارسال گزارش ماهانه فعالیت های دهیاری برای شورا و رونوشت آن به بخشدار.

۱۸- تهیه تعرفه عوارض با همکاری شورا و ارایه آن به شورای اسلامی بخش به منظور تصویب و طی سایر مراحل قانونی.

۱۹- وصول عوارض مصوب مراجع قانونی و مصرف آن در موارد معین.

۲۰- مراقبت بر وضعیت بهداشتی گرمابه ها، نانوبی ها، قصابی ها، قهوه خانه ها و فروشگاه های مواد غذایی و بهداشتی بر اساس ضوابط و مقررات مربوط و معرفی اماکن غیر بهداشتی به مسئولان ذی ربط.

۲۱- برآورد، تنظیم و ارایه بودجه سالانه دهیاری و متمم و اصلاح آن به شورا جهت تصویب.

۲۲- اهدا و قبول اعانات و هدایا به نام روستا با تصویب شورا.

- ۲۳- فراهم نمودن زمینه ایجاد خیابان‌ها، کوچه‌ها، میدان‌ها، پارک‌ها، فضاهای سبز، ورزشی و آموزشی، مراکز تفریحی عمومی و مجاری آب و توسعه معابر و اجرای آن‌ها از طریق دهیاری و همکاری در زمینه طرح بهسازی روستا.
- ۲۴- تنظیف، نگهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آب‌ها و فاضلاب و لایروبی قنوات مربوط به روستا و تعمین آب و روشنایی در حدامکان.
- ۲۵- کمک در احداث تاسیسات تولید و توزیع آب، بر و مخابرات و تعیین نرخ آن در روستا تا زمان اقدام مراجع ذی‌ربط (وزارتخانه‌های جهادکشاورزی، نیرو، پست و تلگراف و تلفن و شرکت آب و فاضلاب روستایی).
- ۲۶- مراقبت بر بهداشت ساکنان روستا و تشریح مساعی با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای واکسیناسیون در جهت پیش‌گیری از بیماری‌های واگیر.
- ۲۷- جلوگیری از تکی‌گری و واداشتن متکدیان به کار.
- ۲۸- انجام معاملات دهیاری اعم از خرید و فروش اموال منقول و غیرمنقول، مقاطعه، اجاره و استجاره
- ۲۹- ایجاد و سازماندهی غسالخانه و گورستان و تهیه وسایل حمل‌اموات و مراقبت در انتظام امور آن‌ها.
- ۳۰- اتخاذ تدابیر لازم برای حفظ روستا از خطر سیل و حریق و رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک واقع در معابر و اماکن عمومی و تسطیح چاه‌ها و چاله‌های واقع در معابر بر اساس مصوبات شورا.
- ۳۱- همکاری در جلوگیری از شیوع بیماری‌های انسانی و حیوانی و واگیر و مشترک انسان و دام، اعلام مشاهده این گونه بیماری‌ها به مراکز بهداشتی‌درمانی و دامپزشکی محل یا سایر مراکز ذی‌ربط، اهتمام به دور نگهداشتن بیماران مبتلا، معالجه و دفع حیوانات مبتلا به امراض واگیر، بلاصاحب یا مضر.
- ۳۲- تشریح مساعی با سازمان میراث فرهنگی در حفظ بناها و آثار باستانی روستا و همکاری با مسیولان ذی‌ربط برای اداره، احداث، نگهداری و بهره‌برداری از تاسیسات عمومی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، ورزشی و رفاهی مورد نیاز روستا در حد امکانات.
- ۳۳- صدور پروانه برای ساختمان‌هایی که در محدوده قانونی روستا ساخته می‌شوند با رعایت مقررات مندرج در آیین‌نامه مربوط به استفاده از اراضی احداث بنا و تاسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها موضوع تصویب نامه شماره ۴۹۴۰ مورخ ۲۲/۲/۱۳۵۵ و سایر مقررات.
- ۳۴- همکاری با شورای بخش و بخشداری به منظور بررسی و صدور پروانه‌های کسب.
- ۳۵- معرفی خانواده‌های بی‌سرپرست و بی‌بضاعت به سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی و مساعدت به آن‌ها در حد امکانات.
- ۳۶- همکاری در نگهداری و تسطیح راه‌های واقع در حریم اراضی روستا از طریق خودیاری اهالی روستا و دستگاه‌های ذی‌ربط.
- ۳۷- مساعدت و همکاری با کشاورزان در جهت معرفی محصولات کشاورزی و تولیدات صنعتی و صنایع دستی روستا در مراکز شهری و نمایشگاه‌های ذی‌ربط.
- ۳۸- پیگیری و مساعدت در جهت ایجاد مؤسسات خیریه و صندوق‌های قرض الحسنه و مؤسسات فرهنگی.
- ۳۹- همکاری با واحدهای امداد رسانی در هنگام وقوع حوادث و سوانح غیر مترقبه و بلایای طبیعی.

۴۰- گزارش پیشرفت یا عدم پیشرفت فیزیکی طرح‌ها به شورا و بخشدارو پیشنهاد راهکارهای مناسب برای تسریع در اجرای آن‌ها در جهت اجرای بند (ه) ماده (۶۸) قانون شوراها.

۴۱- همکاری با دستگاه‌های ذی‌ربط در جهت تهیه و اجرای طرح هادی‌روستا و تهیه پیشنهادهای لازم و تعیین کاربری اراضی واقع در روستا به منظور گنجاندن آن‌ها در طرح هادی و اجرای ضوابط مصوب مربوط باموافقت شورا.

۴۲- مراقبت و اهتمام کامل در نصب برگه قیمت بر روی اجناس و اجرای تصمیمات شورای اسلامی بخش و روستا نسبت به ارزانی و فراوانی خواروبارو مواد مورد احتیاج عمومی و جلوگیری از فروش اجناس فاسد شده و معدوم نمودن آن‌ها با هماهنگی مراجع قانونی ذی‌ربط.

۴۳- همکاری با مراجع ذی‌ربط در جهت تسهیل دسترسی مردم روستابه آرد و نان مرغوب.

۴۴- پیگیری و ایجاد زمینه نظارت بر امور بهداشتی روستا از قبیل کشتار بهداشتی دام و عرضه گوشت.

۴۵- اجرای مقررات دهیاری که جنبه عمومی دارد و به تصویب شورا و تعیید شورای اسلامی بخش رسیده، پس از اعلام برای کلیه ساکنان روستا لازم‌الرعایه است.

۴۶- پیشنهاد نامگذاری معابر و اماکن و تاسیسات روستا به شورا جهت بررسی و ارایه آن‌ها به شورای اسلامی بخش جهت سیر مراحل لازم.

۴۷- شناسایی زمینه‌های اشتغال و مساعدت در جهت تعمین کار برای افراد جویای کار با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط.

فصل سوم - بودجه و امور مالی

ماده ۱۱: اهالی روستا به منظور تاسیس دهیاری مبلغی را به عنوان خودیاری تاسیس دهیاری به حساب بانکی دهیاری که در یکی از نزدیک‌ترین شعب بانک‌های کشور به نام دهیاری افتتاح می‌شود واریز و برگه پرداخت را همراه با درخواست اهالی و شورا به وزارت کشور ارایه می‌نمایند.

تبصره ۱- میزان سرانه نقدی خودیاری و کمک‌های غیر نقدی اهالی براساس دستورالعملی تعیین می‌شود که وزارت کشور تهیه و ابلاغ خواهد نمود.

تبصره ۲- سرمایه غیر نقدی که از طریق اهالی تعمین خواهد شد عبارت است از اموال منقول و غیر منقول اعم از ماشین‌آلات، زمین، ساختمان و تاسیسات که مورد استفاده دهیاری قرار می‌گیرد.

تبصره ۳- کل سرمایه نقدی و غیر نقدی موضوع این ماده متعلق به دهیاری روستای محل است.

تبصره ۴- انتقال و واگذاری اموال و املاک دهیاری تابع آیین نامه مالی و معاملاتی دهیاری موضوع تبصره (۱) ماده واحده قانون تاسیس دهیاریهی خودکفا در روستاهای کشور - مصوب ۱۳۷۷ - است.

ماده ۱۲: سال مالی دهیاری از اول فروردین ماه هر سال تا آخر اسفندماه همان سال خواهد بود به استثنای اولین سال که آغاز آن تاریخ تاسیس دهیاری و پایان آن اسفند ماه همان سال است.

ماده ۱۳: منابع درآمد دهیاری عبارتند از:

- ۱- عوارض مقرر در آیین نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، مصوب ۱۳۷۵ موضوع تصویب نامه شماره ۳۲۴۹۵ / ت ۸۲۳ ۵۲۱ - مورخ ۱۳۸۷/۸/۱۰.
- ۲- عوارض صدور پروانه ساختمان با رعایت آیین نامه مندرج در بند (۱) این ماده و سایر قوانین و مقررات مربوط.
- ۳- دریافت وام از بانکها و مؤسسات اعتباری با تصویب شورا و تعیید شورای اسلامی بخش.
- ۴- درآمد حاصل از کمکهای دولتی و خودیاری بخش خصوصی، اعانات و هدایا در چارچوب دستورالعملهای مربوط.
- ۵- وصول بهای خدماتی که دهیاری ارایه می دهد با تصویب شورا و تعییدبخشدار و رعایت دستورالعملهای مربوط.
- ۶- کمکهای دولت برای اجرای طرحهای خدماتی و عمرانی در قالب بودجه سالانه کل کشور.
- ۷- درآمدهای ناشی از عوارض اختصاص یافته از سوی مراجع وضع عوارض به منظور ایجاد تاسیسات عمومی و دولتی در محدوده قانونی روستا و حریم آن.
- ماده ۱۴: کلیه عوارض و درآمدهای دهیاری منحصراً به مصرف همان روستا می رسد.
- ماده ۱۵: حقوق ماهانه دهیار از محل بودجه شورا مندرج در ماده (۴۷) آیین نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه انتخاب دهیار موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۶۰ / ت ۲۱۰۶۸ هـ مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۴ و به استناد ماده (۹۴) قانون شوراها و با توجه به درجه دهیاری و دستورالعمل مربوط که از طریق وزارت کشور ابلاغ خواهد شد تعیین می شود.
- ماده ۱۶: صدور احکام حقوقی و معموریت و مرخصی دهیار با موافقت شورا از طریق بخشدار صورت می گیرد.
- ماده ۱۷: هرگونه برداشت از وجوه و اعتبارات دهیاری در قالب بودجه مصوب سالانه و طرحهای مصوب شورا با رعایت مقررات مربوط انجام می شود.
- ماده ۱۸: اسناد و اورا تعهدآور و حسابهای بانکی به امضای مشترک دهیار و مسیول مالی دهیاری که ذی حساب دهیار است انجام می شود.
- ماده ۱۹: دهیار مکلف است تا پایان دی ماه هر سال بودجه سال بعد دهیاری را به شورا ارایه نماید و شورا موظف است حداکثر تا نیمه اسفندماه همان سال به بودجه پیشنهادی رسیدگی و در مورد آن اظهار نظر نماید و قبل از پایان اسفندماه بودجه مصوب را جهت اجرا به دهیاری ابلاغ نماید.
- تبصره ۱- دهیار می تواند در صورت نیاز در طول سال مالی و قبل از انقضای آن نسبت به ارایه متمم یا اصلاح بودجه پیشنهادی دهیاری برای اظهار نظر و تصویب نهایی به شورا اقدام نماید.
- تبصره ۲- دهیار مکلف است حداکثر تا نیمه خردادماه سال بعد تفریغ بودجه و صورت های مالی دهیاری را حسب اظهار نظر به شورا ارایه و شورا موظف است حداکثر تا پایان تیرماه نسبت به صورت های مالی و تفریغ بودجه شورا اعلام نظر و تصمیم مقتضی اتخاذ و مراتب را جهت اقدام لازم قانونی به دهیار ابلاغ نماید.